

УДК 657

Волошина В.В.

Миколаївський національний університет
імені В.О.Сухомлинського

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ГАРМОНІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

У статті розглянуто теоретико-методичні основи організації оперативного контролю за формуванням і використанням оборотних активів підприємства, запропоновано напрями покращення управління ними.

Ключові слова: контроль, оборотні активи, управління, ефективність.

Voloshina V.

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL HARMONIZATION CONTROL OF CIRCULATING ASSETS OF ENTERPRISES

In the article described the theoretical and methodological basis for operational control over the formation and use of current assets, directions improve management. The development of market relations and Ukraine's integration into the world economic community require new approaches to economic management both at the macro level and at the level of individual enterprises. Of particular importance is the problem of creating such mechanisms of financial management companies that meet market conditions and provide an adequate level of solvency, liquidity and profitability. In this context it is important to the effective management of current assets. The effectiveness of control systems current assets is largely dependent on the ability of gathering, processing, and transmission timely information to authorities. The purpose of accounting controls operations of current assets is validation, feasibility, legality of transactions involving the movement, formation, use of assets. Control of current assets should be organized at all levels of government. In modern conditions, when increased amounts of relevant information necessary to organize such a method of control of current assets, which will help control professionals to effectively address the situation while anticipating the consequences of not occurred. In carrying out monitoring of current assets to apply economic analysis determine that a system of indicators that will characterize the presence, movement, the effectiveness of current assets. These indicators are: indicators of the availability and use of current assets, liquidity and turnover. This makes it possible to compare the figures with the planned and if necessary develop recommendations to bring them to a set of values. To improve security management and formation of assets necessary determine their optimal structure under which to conduct a detailed analytical account of the receipt and expenditure data assets. For the improvement of the management of turnaround assets economist's enterprises

need more diverse analytical studies, paying particular attention to the specific industry in which the entity operates. Equally important is the implementation of forecasting performance of working assets. Following the planned indicators can be seen whether there has been deterioration of the company, and to identify the reasons that caused it. In this case, task management will eliminate factors that adversely affected the operation of the enterprise.

Keywords: control, current assets, management efficiency.

Волошина В.В.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧЕСКТЕ ПРЕДПОСЫЛКИ ГАРМОНИЗАЦИИ КОНТРОЛЯ ЗА ОБОРОТНЫМИ АКТИВАМИ ПРИДПРИЯТИЯ

В статье рассмотрены теоретико-методические основы организации оперативного контроля за формированием и использованием оборотных активов предприятия, предложены направления улучшения управления ими.

Ключевые слова: контроль, оборотные активы, управление, эффективность.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Бухгалтерський облік є основою для управління суб'єктом господарювання. Однак без організованої системи контролю не можливо досягти цілей управління навіть при чіткій організації бухгалтерського обліку. Контроль є важливою складовою та умовою ефективного здійснення будь-якої діяльності, одержання інформації про процеси, які відбуваються на підприємстві, прийняття найбільш раціональних та оперативних рішень щодо загальних і специфічних питань розвитку підприємства. Важливе місце у системі господарського контролю займає внутрішній, у складі якого, в залежності від об'єктів, можна виділити контроль необоротних та оборотних активів, контроль пасивів підприємства, контроль доходів, витрат, результатів діяльності.

Оскільки основою діяльності кожного господарюючого суб'єкта є майново-ресурсний потенціал, вважаємо за необхідне приділити увагу дослідженню питання контролю оборотних активів підприємства, які виступають одними з основних економічних ресурсів виробничої діяльності підприємств. Вони формуються з конкретною метою здійснення господарської діяльності відповідно до фінансової стратегії розвитку підприємства і ефективність їх використання позначається на фінансових результатах діяльності підприємства.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Загальним питанням контролю були присвячені роботи наступних вчених: Ф.Ф. Бутинця, М.Т. Білухи, О.А. Шпіга, В.М. Мурашка, Б.Ф. Усача, С.Г. Суков та інших. Однак неузгодженими та не визначеними залишаються питання господарського контролю та його складових, що визначає актуальність проведеного дослідження.

Ціль статті. Метою написання статті є дослідження теоретико-методичних основ організації обліку і контролю оборотних активів на підприємствах.

Викладення основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Для одержання об'єктивної оцінки здійснення контролю за використанням оборотних активів необхідно визначити основні складові та умови його організації. Тому доцільно дослідити контроль оборотних активів з точки зору організації контролюючого процесу на підприємстві.

Відповідно до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [1] організація внутрішньогосподарського контролю належить до компетенції власника підприємства або уповноваженого ним органу. Суб'єктами організації обліку і контролю оборотних активів підприємства є власник, керівник та головний бухгалтер.

Основними завданнями організації контролю оборотних активів є:

1. Визначення відповідних повноважень суб'єктів в сфері контролю за оборотними активами.
2. Розробка організаційно-розпорядчих документів, які будуть регламентувати порядок проведення контролю.
3. Організація правового, технічного та методологічного забезпечення роботи суб'єктів контролю оборотних активів.
4. Розробка форм звітності за результатами проведення контролю оборотних активів.
5. Організація юридичної відповідальності.

Ефективність системи контролю оборотних активів в багато чому залежить від можливості збору, обробки, передачі своєчасної інформації до органів управління. Отримання такої інформації залежить від надійності і якості технічних засобів для виміру,

підрахунку, обміру та ін., що буде складати технічне забезпечення контролю оборотних активів. Наприклад, для контролю запасів можуть використовуватись графічні прилади, датчики, вимірювальні прилади, різноманітні лічильники, автоматизовані системи та ін., які дають можливість отримувати інформацію про кількість виготовленої продукції, використаних виробничих запасів за годину, робочий день, неділю.

Контроль оборотних активів необхідно організувати на всіх рівнях управління. В результаті чого він отримує певну ієрархію:

- нижній рівень – безпосередньо контроль за виробничими запасами, МШП, незавершеним виробництвом, напівфабрикатами, готовою продукцією, товарами,

- середній – до вище перерахованих об'єктів контролю відносяться грошові кошти, розрахунки з дебіторами та ін. (цехи, служби, відділи),

- вищий рівень – здійснюється контроль за всіма видами оборотних активів (керівник та заступники).

Така ієрархічна організація контролю оборотних активів зумовлена тим, що всі перераховані органи приймають участь чи забезпечують господарську діяльність та використовують ресурси підприємств.

В сучасних умовах, коли зросли обсяги потрібної інформації, необхідно організувати таку методику контролю оборотних активів, яка буде допомагати спеціалістам ефективно вирішувати контрольні ситуації, при цьому передбачаючи наслідки, що не настали [4].

Юридичне забезпечення контролю оборотних активів пов'язане зі встановленням юридичної відповідальності за здійсненням контролю, вибором форм, методів і процедур контролю, які забезпечують повноцінну доказовість результатів контролю, однозначність у визначенні вини працівників, колективів у відхиленнях використання оборотних активів [6].

Від виконання цих завдань залежить ефективність контролю оборотних активів. Раціональна організація контролю оборотних активів надає інформацію управлінському персоналу, яка є підставою для пошуку шляхів підвищення їх використання.

Метою бухгалтерського контролю операцій з оборотними активами є перевірка достовірності, доцільності, законності

здійснення операцій пов'язаних з рухом, формуванням, використанням активів підприємства.

Основними завданнями бухгалтерського контролю операцій з оборотними активами є:

– вивчення законності і доцільності проведення операцій з оборотними

активами, своєчасності і повноти оприбуткування та витрачання;

– перевірка фактичної наявності оборотних активів;

– визначення правильності ведення синтетичного та аналітичного обліку оборотних активів;

– оцінка, повноти та правильності відображення господарських операцій

з оборотними активами в бухгалтерському обліку та звітності;

– перевірка дотримання підприємством податкового законодавства по операціях пов'язаних з оборотними активами;

– перевірка організації обліку придбання, виробництва та витрачання запасів;

– перевірка повноти оприбуткування запасів при належності документів, які підтверджують їх придбання;

– перевірка стану збереження готівки в касі;

– виявлення напрямів використання коштів, що зберігаються на банківських рахунках, оцінка правильності проведення взаємозаліків з кредитною установою;

– вивчення законності операцій з дебіторською заборгованістю та її відображення в обліку;

– перевірка правильності створення резерву сумнівних боргів [2].

При здійсненні контролю оборотних активів необхідно застосувати економічний аналіз, тобто визначити систему показників, які будуть характеризувати наявність, рух, ефективність використання оборотних активів. До таких показників слід віднести: показники наявності та використання оборотних активів, ліквідності та оборотності. Це дає можливість порівняти показники з плановими і при необхідності розробити рекомендацій по їх доведенню до встановлених значень.

Висновки. Проведене дослідження дозволяє виокремити певні шляхи підвищення ефективності обліку і контролю використання оборотних активів. Для покращення забезпечення управління формування і використання оборотних активів підприємства необхідно визначити їх оптимальну структуру, відповідно до якої вести детальний аналітичний облік надходження і витрачання даних активів. Задля удосконалення процесу управління оборотними активами економістам підприємства потрібно проводити більш різноманітні аналітичні дослідження, звертаючи особливу увагу на специфіку галузі, в якій працює підприємство. Не менш важливим є здійснення прогнозування показників ефективності використання оборотних активів. Дотримуючись запланованих показників, можна простежити, чи відбулося погіршення роботи підприємства, а також визначити причини, що його викликали. В такому випадку завданням управління стане усунення факторів, які негативно вплинули на роботу підприємства.

1. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, прийнятий Верховною Радою України 16 липня 1999 р., № 196-IV.
2. Карпенко О.О. Удосконалення управління оборотними активами підприємства // К., 2011. – Вип. 10.
3. Суков Г.С. Підходи до вирішення сучасних проблем обліку оборотних активів // Економіка: проблеми теорії та практики. Збірник наукових праць. Випуск 202: В 4 т. Том II – Дніпропетровськ: ДНУ, 2011. – С. 340-345.
4. Суков Г.С. Моделі облікових операцій з оборотними активами для потреб управління // Економіка: проблеми теорії та практики. Збірник наукових праць. Випуск 213: В 6 т. Том IV. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2012. – С. 922-927.